

Myslivoček se zjevně pokusil vydobýt si ve Vídni renomé coby houslista a vzal si s sebou houslové koncerty, avšak není známo, zda se mu to podařilo, a z této návštěvy nejsou doložena žádná operní představení. Podle některých badatelů Mysliveček v rámci této cesty mimo Itálii v roce 1772 naposledy zavítal do Prahy, snad aby vyřídil nějaké záležitosti související se smrtí otčima nebo navštívil příbuzné. Je také možné, že hlavním důvodem cesty byly právě rodinné důvody a že ve Vídni se Mysliveček pouze zastavil, když se mu naskytla příležitost. Zatím se však neobjevily žádné důkazy, které by jeho návštěvu Prahy potvrdily – v Praze se v té době nehrály další Myslivečkovy opery a v církevních institucích se nerozšířila další vlna árií, zatímco první návrat z Itálie doprovázelo obojí.

Na podzim roku 1772 se Mysliveček vrátil do Itálie. Po ohromujícím úspěchu, jehož dosáhl v předchozí karnevalové sezóně v Miláně, se mu zřejmě zdálo rozumné zde zůstat a právě zde se také opět setkal s Wolfgangem a Leopoldem Mozartovými. Ti přicestovali do Milána 4. listopadu, aby se zúčastnili premiéry Wolfgangovy opery *Lucio Silla*. V dopise matce ze 7. listopadu Wolfgang zmiňuje, že se Mysliveček dosud zdržuje ve městě. Po úspěšném uvedení *Lucia Silla* vyřizuje Leopold své ženě Myslivečkovy pozdravy a zmiňuje, že se s ní skladatel touží setkat. V jiném dopise zas Leopold píše, že Mysliveček „líbá ruku“ Mozartově sestře Marii Anně, a v dalším dopise (z 23. ledna 1773) Wolfgang vyřizuje sestře Myslivečkovy pozdravy. Jde o poslední dopis Mozartových z Itálie, kde je Mysliveček zmiňován, jelikož poté se Wolfgang a Leopold vrátili do Salcburku.

Vzhledem k tomu, že z následujících čtyř let se dochovalo jen málo korespondence rodiny Mozartových, můžeme jen těžko posoudit, nakolik s nimi Mysliveček udržoval kontakt, ale podle několika zmínek o Myslivečkových dílech a činnosti se zdá, že ano. Když vezmeme v úvahu, jak hlubokou náklonnost k Myslivečkovi prozrazuje Wolfgangova pozdější korespondence z roku 1777 a také povědomí Leopolda Mozarta o Myslivečkových osobních záležitostech, nemáme důvod pochybovat o tom, že i v letech 1773–1777 probíhala mezi Mozartovými a Myslivečkem pravidelná výměna dopisů.

Během období od jara 1773 do jara 1775 se Mysliveček pustil do nejsoustředěnější skladatelské činnosti a výsledkem byly opakované úspěchy po celé Itálii. V květnu 1773 se mu dostalo té cti, že jeho opera *Demetrio* (Démétrios) byla uvedena při slavnostním otevření nového divadla v Pavii, Teatro dei Quattro Nobili Cavalieri. V létě téhož roku obnovil styky s neapolským divadlem San Carlo a dostal zakázku na operu *Romolo ed Ersilia* (Romulus a Ersilie) na počest narozenin královny Marie Karoliny. V souvislosti s tímto návratem do Neapole se dochovala zajímavá historika. Třebaže se měl podle smlouvy s neapolským dvorem do města dostavit do 15. června, až do 23. července nebyl k nalezení, protože byl údajně zadržen na hranicích, jelikož neměl pas, a skončil v šatlavě v nedalekém městě Capua. Aby bylo ke královniným narozeninám hotovo alespoň něco, rozhodl se Gaetano Santoro, impresáριο divadla San Carlo, rozdělit tři akty opery *Romulus a Ersilie* mezi tři místní skladatele a jejich honoráře naučtovat Myslivečkovi. Kapelník neapolské dvorní kaple se však nechal slyšet, že

pokud to bude nutné, zvládne Mysliveček podle jeho názoru zkomponovat celou operu za jediný týden. Impresáři ovšem obavy se však ukázaly jako nepodložené – Mysliveček do Neapole dorazil, 12. srpna byla opera uvedena a byla tak úspěšná, že okamžitě obdržel zakázku na další rok.

Právě z období tohoto pobytu v Neapoli pochází poslední známý Myslivečkův dopis jeho dávnému mecenáši hraběti Vincenci z Valdštejna. Dne 14. září, krátce po uvedení opery *Romulus a Ersilie*, napsal hraběti o kvintetech, které mu chtěl dedikovat, a zároveň chtěl dát mocnému šlechtici najevo, jak moc je v Itálii jeho hudba žádaná, nejspíš s ohledem na další zakázky, o které Mysliveček pochopitelně neustále usiloval:

Excelence!

Vím, že Vaše vrozená dobrotivost bude silnější než můj poklesek, když si troufám otázat se na vzácné zdraví Vaše i celé Vaší ctěné rodiny; vědom si však nesčetných projevů přízně, kterých se mi od Vaší Excelence dostalo, aniž bych si je jakkoli zasloužil, doufám, že budete tak laskav a dovolíte mi složit k Vaším nohám šest kvintetů, které mám v úmyslu dát vytisknout v Londýně, poněvadž byly již po celé Itálii shovívavě přijaty. Aby tyto skladby byly milejší publiku a méně napadnutelné kritikou, s hlubokou pokorou prosím Vaši Excelenci, abych Vám je ponížene směl věnovat, a doufám, že tak s Vaším velkým jménem dosáhnou oné dokonalosti, která bohužel chybí výtvaru mého neschopného pera. V naději, že dosáhnou této milosti, po níž tak toužím, snažně Vás prosím, abyste mi poslal všechny tituly, které budou vytištěny v dedikaci. V tomto

očekávání Vás prosím, abyste mi i nadále zachoval svou přízeň, a jsem vždy

Vaší Excelence nejponíženejší, nejoddanější a nejpokornější služebník

Josef Mysliveček

P. S. O tomto karnevalu budu psát první operu v Turíně a druhou v Benátkách; má nejjistější adresa je v Miláně u pana Francesca Weiskopfa, poštovního celníka v Miláně.

I když se z dopisu zdá, že si je Mysliveček londýnským vydáním jistý, žádný z jeho kvintetů nikdy v Londýně nevyšel. Další zmiňovaný úspěch byl ovšem skutečný. Pro karnevalovou sezonu roku 1774 skutečně připravoval dvě opery pro dvě různá města: v Turíně se hrála *Antigona* a v Benátkách *La clemenza di Tito* (Dobrotivost Titova). O tom, jak byla přijata *Antigona*, nemáme žádné zprávy, avšak *Dobrotivost Titova* byla jednou z mála Myslivečkových oper, které propadly. Napsat dvě opery pro dvě různá divadla v rámci jedné karnevalové sezony se Mysliveček pokusil jen dvakrát, v roce 1774 a 1780. Ať už ho k tomu hnala touha tvořit, důvěra ve vlastní schopnosti, finanční nutnost nebo vše dohromady, šlo o nebezpečný podnik, protože musel připravit k uvedení dvě různá díla na dvou různých místech. Možná právě spěch způsobil, že *Dobrotivost Titova* byla méně kvalitní, navíc situaci ještě zhoršil požár v divadle San Benedetto a opera musela být stažena.

V červnu 1774 se v Padově uváděla Myslivečková opera *Atide* (Atys). Podle pozdějšího dopisu Wolfganga Mozarta

byl Mysliveček v té době vážně nemocný. Podle různých nářeků v korespondenci Wolfganga a Leopolda Mozartových z roku 1777 šlo zřejmě o syfilis, třebaže se již nedozvíme, kdy a kde se nakazil. Mysliveček strávil zbytek života v neustálých bolestech způsobených jak samotnou nemocí, tak neúspěšnou a nevhodnou léčbou. Nicméně v žádném z mistrovských děl, která napsal během těchto let, včetně vynikající hudby pro operu *Atys*, nenajdeme ani stopu po tom, že by utrpení negativně ovlivnilo kvalitu jeho tvorby.

Když se Mysliveček vrátil do Neapole, byl odměněn řadou úspěšných uvedení svých oper v divadle San Carlo. Díky úspěchu opery *Romulus a Ersilie* v roce 1773 získal zakázku na operu k narozeninám neapolské královny Marie Karoliny v roce 1774. Výsledkem byla opera *Artaserse* (Artaxerxes), která se setkala s takovým úspěchem, že ihned obdržel další zakázku, a to sice na operu k svátku neapolského krále. Pro tuto příležitost poprvé zhudebnil Metastasiovo libreto *Ezio* (Aetius). Další zakázky pro divadlo San Carlo získal díky nespolehlivosti **Johanna Christiana Bacha***, syna slavného Johanna Sebastiana. Divadlo mělo od Bacha obdržet nové zhudebnění Metastasiových libret *Démofóón* a *Antigono* (Antigonos), avšak skladatel z obou zakázek vycouval. Když divadlo připravovalo náhradní řešení, zeptalo se na Myslivečkův názor, zda by bylo lepší znovu uvést *Démofóón* od J. A. Hasseho, nebo Gluckova *Orfea*. V dopise z 8. září 1774 Mysliveček silně doporučil druhou možnost:

Abych splnil vaše nanejvýš důstojné příkazy, prozkoumal jsem operu Démofóón od oslavovaného maestra signora

Hasseho, zvaného il Sassone, a drama, které zkomponoval signor cavaliere Gluck, a shledal jsem, že Démofóón, navzdory svému velkému mistrovství, by nemohl být předveden dnešnímu publiku bez velkých obměn, kdežto Orfeus je neobyčejná nová podívaná dobře vyhovující Vaším královským Milostem, pokládám ho za lepší volbu a jsem si téměř jist, že si získá úspěch u místní náročné veřejnosti.

Mysliveček inscenaci *Orfea* nakonec sám dirigoval a byl požádán, aby k opeře dopsal své vlastní dodatky. Posléze zhudebnil i *Démofóón* k narozeninám neapolského krále v roce 1775 a tato opera byla obzvláště úspěšná.

Z této doby se nám také zachovaly zprávy o finančním manévru, který se Myslivečkovi, jenž neustále trpěl nedostatkem peněz, málem vymstil. Zjevně odmítl uhradit plnou cenu půjčky, kterou si vzal od jistého kupce, jelikož nesouhlasil s vyšší úroků. Aby se ubránil předpokládanému právnímu postupu a uvěznění za dluh, obrátil se na vyslance vídeňského dvora v Neapoli, svého krajana hraběte Jana Josefa Vlčka. Když Myslivečka přišli zatknout do jeho bytu, předložil jim ochranný patent od hraběte Vlčka. Případ byl poté postoupen k císařskému dvoru ve Vídni, kde se neapolský vyslanec Giuseppe Bologna, markýz della Sambuca, poradil s hrabětem Václavem Antonínem z Kounic, habsburským státním kancléřem. Myslivečkův ochranný patent byl potvrzen a ve vězení se ocitl jeho věřitel kvůli lichvě. Záležitost byla s konečnou platností uzavřena, když Mysliveček kupci zaplatil sníženou částku. Tato historka představuje zajímavý postřeh i vzhledem k Myslivečkově